

Svar på remiss av förslag på normvärdeslista

Energiföretagen Sverige (Energiföretagen) samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Inledning

Energiföretagen uppskattar att vi tidigare har fått möjlighet att lämna synpunkter till den översyn av normvärdeslistan som görs och att vi även har fått gehör för flera av våra synpunkter. Vi är också tacksamma för att vi nu får lämna synpunkter på det slutliga förslaget.

Kapitalkostnaderna är en väsentlig del av nätföretagens tillåtna intäkt. Därför är det av stor vikt att beräkningen av kapitalkostnaderna blir så korrekt som möjligt. Kapitalbasens storlek har en mycket stor betydelse.

Vår grundsyn är att normpriser är det bästa sättet att värdera nätföretagens tillgångar givet att prisnivån är rimlig jämfört med verkliga kostnader. Normpriser driver effektivitet, eftersom de ger företagen anledning att leta efter smarta lösningar och effektiva upphandlingar.

Energiföretagen är generellt sett positiva till ändringarna i normprislistan. De ändringar som införs är i stort sett förbättringar och förenklingar. Utökningen av koder är positiv. Det gör att en större del av kapitalbasen kan normvärderas och kan även ge rimligare värden.

En övergripande synpunkt är att detaljeringsgraden i listan haltar. Exempelvis finns fem olika typer av kabelskåp som är en relativt simpel anläggning medan betydligt mer komplexa nätstationer endast finns i två utföranden beroende på om bygganden består av plåt eller betong. Generellt sett anser vi att fler koder inte leder till svårare redovisning, utan snarare medför det en förenkling på grund av alla de problem som uppstår kring avvikelser från koder som leder till anskaffningsvärdering och på grund av att delvis förnyelse måste göras vilket är administrativt svårhanterligt i långt större utsträckning än att söka upp rätt kod i normvärdeslistan.

Områdes- och linjekoncession

Det är olyckligt att intäktsramsförordningen (SFS 2018:1520) anger olika ekonomisk livslängd på luftledningar beroende på om de bedrivs inom områdes- eller linjekoncession istället för beroende på spänningsnivåer som

Energiföretagen föreslog. Vi är dock positiva till och delar Energimarknadsinspektionens (Ei) syn att det är vilken redovisningsenhet anläggningen redovisas inom som ska avgöra om den anses bedrivas inom områdes- eller linjekoncession.

Energiföretagen föreslår att som alternativ till att i normprislistan införa två koder med identisk beskrivning för varje anläggning över 24 kV istället införa två kolumner för varje kod som anger anläggningskategori för områdes- respektive linjekoncession. Om redovisningsenheten tillhör områdes- eller linjekoncession avgör då vilken avskrivningstid som gäller. Detta skulle bespara nätföretagen mycket utvecklingsarbete för dokumentations- och nätinformationssystem.

Specifika normkoder

Kabelskåp

Skillnaden i normvärde för kabelskåp beroende på omgivningsmiljö är väldigt liten i normprislistan (*L-NR-KS-X-X, rad 196-214*). Skälet torde vara att schakt, trafikavstängningar och andra åtgärder beroende på omgivningen ligger i kabelkoden. Vår uppfattning är att omgivande miljö tvärtom har en stor betydelse för kostnaden av kabelskåpet, särskilt vid utbyte av kabelskåpet som enskild del. Vid utbyten av kabelskåp kommer normvärdet ej spegla de faktiska utgifterna för utbytet eftersom markåtgärderna återfinns i kabelkoderna. Prissättningen bör justeras så att delar av markåtgärderna förs till kabelskåpskoderna. Landsbygd svår bör även ha högre värden än landsbygd.

För kablar med areorna 10 och 16 mm² samt 50 mm² i city ska inte reduktion göras för kabelskåp, då dessa kabelkoder inte innehåller några kabelskåp (*NG14X31-32, rad 35, 96-97, 133-134, 169-170*).

Jordkabel

Normvärdena för jordkabel förlagd i city eller citynära områden (tätort) är generellt långt under de utgifter nätbolagen har för att uppföra anläggningen. I dessa områden finns mycket annan infrastruktur vilket ger ett mer komplex genomförande, högre utgifter för schakt- och återställningsarbete, samt fler och tyngre trafikavstängningar, vilket inte återspeglas i normvärdena.

I normvärdeslistan föreslås koder för grövre areor på enledarkablar. En notering är att beskrivningstexten skiljer sig mellan befintlig kod för treledarkabel och nya koden för motsvarande enledarkabel. Som exempelvis NK14616 (24 kV PEX 3x240 landsbygd) och L-NR-KL-2-6 (24 kV PEX 3x1x240 landsbygd) där beskrivningstexten skiljer sig åt ("*Inklusive inmätning*" respektive "*Inklusive inmätning. Exklusive kommunal schaktavgift och intrångsersättning*"). Bör inte beskrivningstexten återspegla samma sak?

För jordkabel 36 kV har treledarkabel förts in för större kabelareor. Vi noterar att även för dessa kabeltyper så skiljer sig beskrivningstexten åt, trots att vi uppfattar att ingen skillnad ska finnas, exempel för koderna L-NR-KL-5-2-L (36 kV PEX 3x240 mm landsbygd) och R-NR-JK-1-11-L (36 kV PEX 3x1x240 landsbygd): "*Inklusive*

inmätning, koncessionsansökan. Exklusive kommunal schaktavgift och intrångsersättning” respektive ”Per km, kabel, skarv, schakt, trafikåtgärder, jordlina, signalkabel (OPTO alt. konventionell styr/signalkabel), täckmtrl, koncessionsansökan”.

Normvärdet för de nya koderna 36 kV treledarkablar, där värdet är bedömt av specialist, avviker stort mot de befintliga koderna för enledarkablar med motsvarande area. Det verkar som att det bedömda värdet ligger alldeles för lågt. Treledarkabel är förvisso billigare i material och förläggningkostnader men skillnaderna i de föreslagna nya normpriserna är alldeles för stora, då normvärdena för de nya koderna är 50 % lägre än för motsvarande area i de befintliga koderna.

En ny kodbeteckning ”X-NR-KL-X-X” används för de föreslagna nya koderna för treledarkablar. Vad är skälet till att inte fortsätta med X-NR-JK-X-X”?

I avsnitt 3.2.10 tar Sweco upp hanteringen av styrd borrning för 130 kV-kabel i citymiljö. Styrd borrning är en metod som tillämpas från 12 kV och uppåt och det finns ingen anledning att särbehandla spänningsnivån 130 kV.

Swecos slutsats är att styrd borrning till viss del ingår i normpriset för 130 kV-kabel. Eftersom avsnittet behandlar just 130 kV framgår det inte om resonemanget även gäller mellanspänningsnivåer som 12-24 kV. Om resonemanget inte gäller för dessa nivåer borde man överväga justering av normvärdena på dessa spänningsnivåer så att genomsnittet tar hänsyn till styrd borrning.

Sjökabel

De normkoder som tillkommit i prislistan avser standardkablar förlagda i sjö där yrkestrafik förekommer. Armerad sjökabel är omkring 70 procent dyrare enligt EBRs prislista och måste därför även i fortsättningen anskaffningsvärderas.

Vår erfarenhet är att vanlig PEX-kabel i havet har en livslängd på ca 20 år. Det rimmar dåligt med föreslagen livslängd för kablar, vilket antas även vara det som föreslås för sjökablar.

Nätstationer

Nätstationer är en av de mest komplexa typerna av anläggningar i mellanspänningsnätet som samtidigt är vanligt förekommande. Det är positivt med fler koder för nätstationer med större transformatorkapacitet. Även förändringen att göra tillägget för inhysta stationer oberoende av omgivande miljö är positiv.

Trots komplexiteten görs i normvärdeslistan endast en uppdelning av nätstationer i plåtstation och betongstation. Trots de tillägg som har gjorts kommer många nätstationer att behöva anskaffningsvärderas.

Flera nätföretag använder inomhusbetjänade nätstationer, vilka prismässigt skiljer sig från normkoderna. En tilläggskod för byggnaden förslagsvis med beteckningen

”Tillägg för inomhusbetjäna d nätstation” bör inför as, på samma sätt som görs för inhy st och nedbygg d nätstation. Det bör finnas flera tilläggs koder för olika storlek på nätstationsbyggnaderna.

Det är positivt att tillägget för friliggande nätstationer ska gälla i både city och tätort (*NG15171 och NG15271, rad 240, 258*). Beskrivningen bör dock formuleras om. Det enda som behöver vara uppfyllt är att stationen finns ”inom ett område som ligger innanför tätortsgränsen på Statistiska Centralbyråns tätortskarta”. Texten ”och som samtidigt kategoriseras som sluten eller hög bebyggelse i Lantmäteriets terrängkarta” kan tas bort. Vidare bör beloppen för tilläggen vara samma för 12 kV och 24 kV eftersom tillägget avser samma sak oavsett om spänningen är 12 kV eller 24 kV.

City- och tätortstillägget för nätstationer minskas kraftigt och tillägg för inhy st respektive nedbygg d station inför s. Tilläggs koderna är hämtade ur EBR. Tilläggs koderna inhy st och nedbygg d är tänkta att användas tillsammans med en nätstationskod, vilka samtliga avser prefabricerade nätstationer. Inhy sta respektive nedbygg da stationer är oftast platsbygg da och då uppstår frågan vilken kod tillägget ska komplettera. För att närma sig de utgifter nätbolagen har för att uppföra dessa anläggningar kan matchningen till kod ske utifrån transformatorstorlek, och alltid mot koden betongstation.

Torrisolerade transformatorer saknas i normprislistan. Torrisolerade transformatorer används typiskt i inhy sta och nedbygg da nätstationer, så det vore naturligt att lägga till normkoder för torrisolerade transformatorer i samband med att tillägg för inhy st och nedbygg d nätstation inför s.

Koden NG15221 ”Nätstation 1250 kVA Betong” har fått ett, till synes, lågt normvärde jämfört med samma kod för 24 kV NG15121. Differensen till NG15223B (12 kV 800 kVA) är alldeles för liten för att motsvara kostnadsskillnaderna i ställverks- och byggnadsutförandet.

Angående det nya tillägget för motormanöverdon så bör det tas under övervägande om detta inte ska ha samma avskrivningstid som nätstation (*L-NR-NT-2-1, rad 914*).

Kopplingsstation

I den nya normvärdeslistan har det tillkommit positioner benämnda ”Kopplingsstation” (*L-NR-NK-1-X*). På dessa positioner vore det önskvärt med en tydligare beskrivning om utförandet, t.ex. (byggnads-)material och antal fack. I rapporten benämns de även ”kopplings skåp” vilket gör positionen förvirrande.

Kopplingsstation finns med som förslag på ny kod. Går det att lägga till även MV-kabelskåp?

Transformatorer

En EU-förordning kommer att ställa fördyrande Eco-designkrav på nya transformatorer från år 2021. Då normpriserna ska återspegla vad det kostar att

uppföra en ersättande anläggning med den teknik som finns idag bör Ei höja normvärdena för transformatorer från år 2021 med avseende på Eco-designkrav.

Styr- och kontrollutrustning

Ställverksfack har brutits upp i kostnad för själva facket och kontrollutrustningen. Kostnaderna bedömda av specialist för kontrollutrustningen verkar vara låg.

Inför perioden 2016-2019 togs schablonuppdelningar som baseras på EBR:s kostnads katalog fram av Energiföretagen Sverige (då Svensk Energi). Dessa schablonvärden används för delvis förnyelse. De avviker från de värden som nu föreslås. Vi kan konstatera att kontrollutrustning utgjorde 34 % för ett brytarfack 12 kV i gamla normprislistan enligt Svensk Energis schablon. Nu när koderna har delats upp står kontrollutrustningen för endast 20 % av summan av fack och kontrollutrustning enligt nya listan. Baserat på den skillnaden och erfarenhet från genomförda projekt verkar normvärdet för kontrollutrustning vara lågt satt. Vid kontroll av ett flertal koder verkar det vara genomgående så att normvärdena i den nya listan är lägre än schablonerna som Svensk Energi tog fram.

Att basera värden på expertutlåtanden gör att det saknas transparens hur värdena är framtagna, särskilt när värdena avviker så kraftigt mot EBR:s kostnads katalog som är branschens "best practice".

Metodredogörelsen för att normvärdessätta de nya positionerna inom området Styr- och kontrollutrustning (kap 3.5.2 i Rapporten) avslutas med att tiden för konstruktion, konfiguration, installation och provning uppskattas och normvärdessätts. Metodvalet att normvärdessätta konstruktion, konfiguration och provning som beredare är enligt vår erfarenhet felaktigt då dessa tjänster i realiteten är ca 20 % dyrare.

Gällande koderna för grundkostnad för likspänningssystem (R-NR-KS-1-X) så utgår positionerna från spänningsnivå i stationen. Då antalet fack är mer kostnadsdrivande än spänningsnivån i stationen, så borde kostnaderna utgå från antalet fack, vilket det också felaktigt anges i rapporten att de gör.

Beskrivningen av grundkostnad för fjärrkontroll och aktiv kommunikationsutrustning behöver förtydligas. Nuvarande beskrivning kan ge oönskade konsekvenser.

För kontrollutrustning ställverksfack föreslår Sweco ett nytt sätt att definiera utrustningen genom att införa begreppen "Distributionsnät", "Regionnät" samt "Stamnät", och till det koppla ett spänningsintervall. En första frågeställning vi ställs inför är vad som definierar de olika begreppen. Sedan noterar vi att spänningsintervallen är olika beroende på till vilken typ av fack kontrollutrustningen hör. Vad är syftet med att dela in kontrollutrustningen i olika nätnivåer, och sedan lägga olika spänningsnivåer utöver detta på koden? Utan ytterligare definition av begreppen blir det otydligt och svårt att matcha kontrollutrustningen på ett korrekt sätt. Energiföretagen inser att skillnad behöver göras för radiella nät och maskade nät, och föreslår att definitionerna arbetas om för att bättre spegla de avsikter Sweco haft med uppdelningen.

Normvärdena för transformatorfackens kontrollanläggning är samma oavsett om de klassas som Distributionsnät eller Regionnät. Borde det inte gå att förenkla och ta bort två koder?

Intressant är att notera att tilläggs-koden för Transformator-differentialskydd endast finns för Distributionsnät, trots att normvärdena är samma för Distributionsnät och Regionnät. Det är i och för sig normalt att alltid ha differentialskydd på större transformatorer, och därmed ha tilläggs-kod endast för de normalt sett mindre transformatorerna i distributionsnätet. Men varför är då ingen skillnad i det grundläggande normvärdet mellan Distributions- och Regionnät?

Kontrollutrustning separat samlings-skeneskydd finns för spänningsintervallet 84-420 kV. Det är oklart vad som avses med separat samlings-skeneskydd, vilket därför bör förtydligas. Spontant känns det fel att begränsa koden nedåt i spänning, då separata samlings-skeneskydd även finns på lägre spänningar.

Det har skapats tre nya koder för "Kontrollutrustning samlings-skeneskydd i inkommande fack från transformator": för distributionsnät (12-24 kV), regionnät (36-84 kV) och stamnät (36-170 kV). Det bör definieras tydligare vad som skiljer de olika näten/spänningsnivåerna åt.

Om kommunikationsutrustning ingår i L-NR-NT-1-1, Tillägg fjärrövervakning och fjärrkontroll, nätstation, Inklusive montage, programmering och dokumentation, så är siffran 74 536 kr låg.

Ställverksfack

För ställverksfack saknas fortfarande 170 kV konstruktionsspänning i normvärdeslistan, trots att spänningsnivån används för annan utrustning i normvärdeslistan.

Shuntreaktorer

Andelen shuntreaktorer kommer öka i regionnäten varför normkoder för dessa hade varit att föredra framför annan värderingsmetod.

Mätare

Funktionskraven på mätare kategori 1 har ökat kraftigt jämfört med de mätare som låg till grund för nuvarande normvärde. Sweco har bedömt att de nya funktionskraven kostar 120-380 kr per mätare. Då det är kort tid från att funktionskraven fastställdes tills de ska vara införda blir det kort tid för att byta alla landets elmätare. Det kommer troligen att innebära att brist på underentreprenörer kommer att pressa upp priserna. Av dessa skäl bör normvärdet justeras upp mer än endast en indexuppräkning.

Normpriset, NG15953, stämmer bra för mätare kategori 3. Mätare med kategori 4-5 har en högre kostnad än normpriset. Möjligen kan övervägas att skapa en egen kategori för dem.

Koder med avvikande normvärden

Vi har stött på koder där normvärden tycks vara orimliga eller på annat sätt avvikande och där vår tolkning är att de beror på felskrivning. Koder i tabell nedan:

Kod	Teknisk spec	Föreslaget värde	Kommentar
L-NR-KS-3-2	Kabelskåp K2	1422	Orimligt lågt
L-NR-KS-4-2	Kabelskåp K2	1422	Orimligt lågt
L-NR-KT-1-2	PEX 3x400	923 688	Exakt samma värde som L-NR-KT-1-4 PEX 3x1x400 mm?
L-NR-KL-1-2	PEX 3x400	858 769	Orimligt högt jämfört med närliggande koder
L-NR-KL-3-8	PEX 3x1x400	360 661	Orimligt lågt jämfört med närliggande koder
L-NR-KL-3-8-L	PEX 3x1x400	360 661	Orimligt lågt jämfört med närliggande koder

Delvis förnyelse

Det skulle underlätta för nätföretagen om fler koder infördes som kunde underlätta redovisningen av delvis förnyelse.

Stockholm som ovan

Pernilla Winnhed
VD